

Trobada del Grup de Lectura Meteora a Documenta
Pau Claris, 144, Barcelona

28 de maig de 2018
Los otros, Luis Romero

Principals idees comentades:

Novel·la coral

El primer que es va destacar de l'obra és la importància literària dels seus nombrosos personatges, que actuen com unes peces que van encaixant a mesura que les coneixes i determinen la història, que es pot observar des de diferents punts de vista que, tot i ser sovint contraris, provoquen, poc o molt, empatia en el lector.

Argument

L'obra és la descripció, detallada i amb profund retrat psicològic, d'un atracament. Com es gesta, com es duu a terme i com conclou. El nus argumental es va construir a partir de les aportacions de tots els personatges i els seus diferents estadis d'actuació. Es va destacar com a genial, per la seva profunditat psicològica i la seva cruesa, el fragment de la llarga agonia d'un dels protagonistes. També es va valorar molt la gran importància de l'atzar en la realització i resolució del crim, ja que una sèrie d'elements completament insospitats fan que tot es capgiri i res surti com s'havia planejat.

L'escenari

És la ciutat de Barcelona i la grisor de la dècada de 1950. Però no té un paper important en l'obra; amb prou feines es reconeix la seva geografia a part de l'esment d'alguns carrers centrals. De fet, no és rellevant, ja que la intenció de l'obra es descriure el drama social de la misèria que existia en qualsevol gran ciutat espanyola de la postguerra. L'atmosfera que es respira a la ciutat, una ciutat principalment perifèrica, és per descomptat depriment.

Personatges

La situació de misèria de la majoria dels personatges fa que el lector fins i tot simpatitzi amb els, diguem-ne, «dolents». Són gent que pateix i això els fa propers. Tot i saber les intencions de, per exemple, l'atracador, voldries que, d'alguna manera, se'n sortís, perquè els personatges retratats com a «rics» traspuen la sensació contrària: per bé que tenen la llei a favor, voldries que acabessin allixonats. En tots els personatges s'observa una part fosca i una de més tendra, amb poquíssimes excepcions (potser Lucía, la dona de l'amo de la fàbrica, i el mateix amo en menor mesura). Fins i tot els que delinqueixen tenen un mínim de moralitat que, segons com, els exculpa. No són gent dolenta. Són gent desgraciada, desesperats, derrotats, en una societat majoritàriament miserable. Tots els personatges, malgrat viure acompanyats, desprenen també una gran soledat, i els pocs que semblen feliços travessen algun drama personal en el moment dels fets. Tots els personatges creixen exponencialment a mesura que intervenen en la trama.

Protagonistes

Tal com es va dir, la coralitat de l'obra fa que sigui difícil definir protagonistes, tot i que per freqüència l'atractor, òbviament, en seria un. També Carmela i, potser després, Nuria. Tots els altres personatges tenen també un paper rellevant en l'obra, per bé que es poden situar en un segon terme: Mateo, policies, taverner, amo, cobrador, comptable, etc.

Final

Mal que l'obra es tanca amb una mort podríem dir que anunciada, es va comentar que es podria parlar d'un final obert, ateses les moltes incògnites que la vida futura d'uns quants personatges presenta. Serien els casos de Carmela, la dona de l'atractor, de Nuria, enamorada ara ja sens dubte de Mateo, el cobrador substituït, o fins i tot de Maria, l'esposa moribunda del cobrador Portaló, de la qual ignorem si viurà per veure el seu fill que arriba l'endemà.

Llengua

El castellà de Luis Romero es àgil, fluid i del tot comprensible. De tant en tant apareix en el text alguna expressió que, almenys per als que no tenim un contacte directe amb un castellà argòtic, resulta sorprenent per poc sentida: «salir de naja» (fugir corrents, de l'argot caló) i algun cas més. Però en línies generals, el castellà de Luis Romero és estàndard i, en boca d'alguns personatges, també col·loquial.

Gènere

L'obra de Luis Romero presenta la condició més indispensable per ser considerada una novel·la negra: descriu una societat que fa comprensible el crim. L'ambientació opressiva, el creixement dels personatges i un argument que transcorre en un sol dia també l'acosta molt a la novel·la psicològica.

Javier Romero

Vam tenir la sort que ens visités i participés en la nostra tertúlia, Javier Romero, fill de l'autor i un bon estudiós de la seva obra. De les seves moltes i interessantíssimes aportacions, en destacarem la de la continuïtat d'alguns personatges de l'obra que o bé venien d'obres precedents (la mare de l'atractor prové de *La noria*, Premi Nadal 1951), o bé prendrien nova vida en obres posteriors (el poble d'on és originari un dels policies serà l'escenari de *El cacique*, Premi Planeta, 1963). De fet, Javier Romero va definir *Los otros* com una mena d'spin-off de *La noria*. El fill de l'escriptor també va remarcar que el fet que Luis Romero no hagi estat conegut i reconegut com la seva obra potser mereix és a causa de la no adscripció de l'escriptor en, diguem-ne, les «capelletes» politicoliteràries de l'època, fet que sens dubte el va penalitzar a l'hora de tenir més ressò i difusió. També es va destacar l'arbitrarietat de la censura de l'època, que exigia supressions en les obres literàries que, fins i tot en un sistema dictatorial, resulten absurdes i incomprensibles.

www.editorialmeteora.cat

Meteora
18 anys
avançant amb el segle...

Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a
08013 Barcelona
Tel. 93 265 56 54
CIF B62214101

Editorial Meteora SL
www.editorialmeteora.cat

contacte@editorialmeteora.com

Per aprofundir en la figura literària de Luis Romero

La noche buena, obra de teatre emesa per TVE el 24 de desembre de 1966, basada en la novel·la homònima de Luis Romero publicada l'any 1960, quatre anys després de *Los otros*:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZG-Zc6R4qnw>

• • •

Pròxima trobada del Grup: dimarts, **26 de juny** de 2018, 19h. Llibreria Documenta.
Obra: *El misterio de Pont-Aven*, de Jean-Luc Bannalec.

Us recordem que Llibreria Documenta us fa un **5% de descompte** de les obres que llegim com a participants en el Grup de Lectura.

Més informació sobre el Grup de Lectura Meteora:

www.editorialmeteora.cat